

šeg in navad letnega cikla v današnjem času, ki izstopajo iz tradicionalnega konteksta. V letih 1995-1996 smo pripravili naslednje prispevke: *Mlini na Muri in ohranjanje premične in nepremične kulturne dediščine; Sv. Martin in martinovo; Kdo je Lucija in kaj je licinje; Prednovoletni čas; Krojaški celh v Turnišču; Velikonočna ikonografija; Markovo senje v Beltincih in sejemska ponudba; Gibanice v obmurskem prostoru; Pomen etnološkega slovarja Slovencev na Madžarskem* - ob predstavitvi etnološkega slovarja Marije Kozar Mukič v Murski Soboti 16. 12. 1996.

Študijsko in strokovno izobraževanje

6. 5. - 12. 5. 1996: strokovna ekskurzija na Nizozemsko z ogledom stalnih in specialnih muzejskih postavitv v Rotterdamu, Amsterdamu, Haagu (Muzeon, Razstava o nizozemski družbi v času ustvarjanja Jana Vermeerja) in Arnhemu (Muzej na prostem).

Strokovno srečanje in posvetovanje etnologov, konservatorjev in muzealcev na območju ZVNKD Maribor v organizaciji Uprave za kulturno dediščino 16. in 17. 10. 1996 v Prekmurju z ogledom stavbnih etnografskih in kulturnozgodovinskih spomenikov Prekmurja: Grad, Križevci, Lendava, kleti Uj Tamás v Lendavskih goricah, Dolga vas, kleti v Strehovskih in Filovskih goricah, Filovci.

Ogled in sistematska muzeološka analiza razstav: *Od antičnega vrča do majolke* v Dolenjskem muzeju, stalne etnološke postavitve v muzeju v Szombathelyju na Madžarskem, stalne postavitve *Slovinci v 20. stol.* v Muzeju novejših zgodovine v Ljubljani, *Pozdravljeni, prednamci* v Cankarjevem domu, stalne postavitve v Muzeju za umetnost i obrt in v Etnografskem muzeju v Zagrebu.

Druge dejavnosti

Izbrala sem gradivo za snemanje interierjev in eksterierjev v igrano-dokumentarnem filmu Janeta Kavčiča *Ludomorc*.

S sodelavci smo v strokovni komisiji regionalnega tednika Vestnik oblikovali nov koncept in nove kriterije za izbor najboljših kmetij severovzhodne Slovenije.

Posredovala sem gradbeno dokumentacijo, fotografije in strokovno literaturo pri oblikovanju načrtov za izgradnjo plavajočega mlina na Muri v Ižakovcih in pri nastajanju zbirke esejev Martina Mlinariča.

Pripravila sem izhodišča za muzejsko postavitve v gradu Rakičan, ki bo zajela predstavitev agrokulturnega izročila v

pokrajini, in izhodišča za vsebinsko izvedbo etnološkega kompleksa v Kraških ob Ledavskem jezeru.

Svetovala sem ob predstavitvi pomurske regije v okviru *Kmetijske svetovalne službe* in posredovala gradivo za oblikovanje predstavitvenega kataloga ob razstavi *Dobrote slovenskih kmetij* na Ptuj.

Posredovala sem gradivo za oblikovanje predloga za grb občine Moravske Toplice oblikovalki Lidiji Fišer ter gradbeno dokumentacijo, fotografije, risbe in strokovno literaturo za projekt o ljudskem stavbarstvu arhitektu Goranu Dominku.

Magda Peršič

POROČILO O DELU NOTRANJSKEGA MUZEJA V POSTOJNI

Notranjski muzej se je v letu 1996 dokončno preselil včasne prostore na Ljubljansko 10 (bivši dom JLA), kjer si deli prostore skupaj z Glasbeno šolo Postojna. Kustodinja Magda Peršič je bila zato v začetku leta zaposlena predvsem s selitvijo oziroma urejanjem etnološkega depoja.

Za etnološko dokumentacijo skrbi delavka prek javnih del, ki je pod mentorstvom Magde Peršič opravila računalniški vnos podatkov s programom MODES; tako je bilo računalniško obdelanih 460 predmetov.

Magda Peršič je evidentirala etnološko premično dediščino v zasebni lasti na območju občin Cerknica, Loška dolina, Pivka, Postojna. Diateko je obogatila s 600, fototeko pa s 500 enotami. V letu 1996 je nadaljevala z raziskovanjem ribiške kulture na Cerkniskem jezeru, polharstva v Loški dolini in začela z raziskavo obiskovalcev podzemnega sveta postojnsko-pivške regije; tako je posnela 300 fotografij s podpisi obiskovalcev v Rovu, starih podpisov v Postojnski jami in v Konjskem hlevu v Predjamskem gradu. Strokovno je sodelovala z režiserjem Amirjem Muratovićem pri oblikovanju koncepta dokumentarnega filma *Reka mnogoterih imen, Podobe iz Srednje Evrope, Alpe - Jadran*, RTV Slovenija, julij 1996.

Čeprav je Notranjski muzej brez razstavnih prostorov, je v letu 1996 pripravil razstavo *Ob 100-letnici rojstva (biologa) Egona Pretnerja* v Restavraciji Jama, pri kateri je kustodinja Magda Peršič pomagala pri oblikovanju koncepta. Etnoloških razstav ni bilo, prav tako je pro-

padlo sodelovanje s Turistično kmetijo Hudičevci pri postavitvi zasebne zbirke.

Magda Peršič je pripravila gradivo in napisala tekst za CD ROM o slovenskih muzejih, ki ga pripravlja Muzej novejših zgodovine.

V maju je muzej skupaj z Inštitutom za raziskovanje krasa in Jamarsko zvezo Slovenije pripravil *Mednarodni simpozij o zgodovini speleologije in krasoslovja Alp, Karpatov in Dinaridov - ALCADI*. Junija se je kustodinja udeležila *4. Mednarodne krasoslovne šole*, ki je bila posvečena breznom. Prav tako se je od 9.-12. oktobra udeležila *3. Mednarodne konference o poljih* v Moščenički Dragi (*IIIrd International Conference on Dormice*), kjer je sodelovala s prispevkom *Identiteta slovenskega polharstva*. Novembra pa je odšla z muzealci in restavratordi na strokovno ekskurzijo v Sirijo.

Kot bibliotekarka skrbi za inventarizacijo tekočega knjižnega gradiva; knjižnica nima dostopa do Cobissa in tudi drugače je muzej pomanjkljivo tehnično opremljen.

V okviru pedagoške in propagandne dejavnosti je kustodinja sodelovala v *Zgodovinski komisiji za ocenjevanje raziskovalnih nalog mladih zgodovinarjev* pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije. Prav tako je sodelovala z Etnografskim krožkom na OŠ M. Vilhar iz Postojne, Gozdarsko in Glasbeno šolo iz Postojne, Aktivom kmečkih žena Postojna (*Furmanski praznik*), Kmetijsko svetovalno službo, Turističnim društvom Loška dolina, Inštitutom za raziskovanje krasa, z muzeji in etnologi v Sloveniji in tujini.

Tatjana Dolžan

POROČILO O DELU ETNOLOŠKEGA ODDELKA GORENJSKEGA MUZEJA V KRANJU V LETU 1996

Najobsežnejši projekt v letu 1996 je bilo sodelovanje z Merkurjem d. d. iz Kranja ob pripravi publikacije in razstave ob stoti obletnici tega podjetja. 24. septembra je bila na tiskovni konferenci predstavljena publikacija *Z zaupanjem v novo stoletje! Merkur (1896-1996)* in hkrati odprta razstava v izložbah Merkurjevih prodajaln v Kranju. Življenje in

rast trgovine Merkur sva popisali kustosdinja GM za novejšo zgodovino Nada Holynski in spodaj podpisana kustosdinja etnologinja. Razstava v izložbah je bila v celoti izdelek kustodinje etnologinje, ki ji je pomagala pripravnica Marjana Žibert. Izbrala sem industrijske izdelke iz obdobja od konca prejšnjega stoletja do srede 20. stoletja, večinoma pa iz časa med svetovnima vojnama. Razstava z več kot 800 predmeti je bila hud zalogaj predvsem za konservatorsko delavnico GM. Predmete smo v izložbe postavili Merkurjevi aranžerji in kustodinja etnologinja. Razstavo smo podrlji v februarju 1997.

Mnogo truda je bilo vložnega tudi v ureditev delovanja muzejev v Bohinju. V začetku leta je Gorenjski muzej z občino Bohinj podpisal pogodbo o upravljanju muzejev in muzejskih zbirk na območju Občine Bohinj. Za nas je to pomenilo ureditev statusa, financiranja in delovanja Planšarskega muzeja, obenem pa smo prevzeli v strokovno upravljanje tudi Oplenovo hišo pod Studorom, ki doslej ni imela strokovnega skrbnika. V prvi polovici leta so bila opravljena temeljitejša dela za ureditev obeh stalnih postavitev - beljenje, drobna popravila itd. Skupaj z Občino Bohinj smo organizirali prireditev ob petletnici obstoja Oplenove hiše kot muzeja bivalne kulture. Oplenova hiša je dobila svoj žig z znakom, Planšarski muzej pa na to še čaka, pač pa smo uspeli instalirati sodobno osvetlitev v polovico prostorov. Na našo ponudbo je Magda Zore pripravila diplomsko nalogo *Oplenova hiša - model oživeljanja muzeja bivalne kulture* (mentor naloge je bil izr. prof. dr. Janez Bogataj) in 5. 12. tudi opravila uspešen zagovor naloge na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Model želimo v naslednjih letih uresničiti.

V letu 1996 pa smo tudi nadaljevali delo v stalnih projektih, kot so priprava za tisk knjižice *Ježerska kronika v ustnem izročilu* avtorja Andreja Karničarja, vodenje študijskega krožka *Odkrijmo našo deželo* (priprava knjižice *Stražišče in Strašani*), dokumentirali pa smo tudi kovačijo Antona Bukovnika v Tupaličah 24 pri Preddvoru (popis opreme in orodja, tonski zapis kovačeve pripovedi o njegovem življenju in delu, fotografije). 22. februarja sem pripravila muzejski večer, na katerem smo predstavili videozapise in videofilm, ki so nastali v lastni produkciji ali v sodelovanju z Avdiovizualnim laboratorijem ZRC SAZU. Dvakrat smo postavili svojo

delavnico *Stare otroške igre* na OŠ Stane Žagar. Sodelovala sem tudi na kulturnih dnevih dveh kranjskih osnovnih šol - na razstavi *Kulturna dediščina pri nas doma* in na okrogli mizi o šegah okrog božiča, tokrat skupaj z dr. Naškom Križnarjem.

Ob vsem rednem delu pa lahko omenim še delavnico *Prepričljivo posredovanje informacij z vizualizacijo mišljenja*, ki sem se je udeležila v februarju na Andragoškem centru v Ljubljani in pridobila nekaj "neresnosti" in veselja do risanja in miselnih vzorcev. Leto je bilo živahno tudi zaradi ekskurzij v tujino, na primer obiska *Tiroler Volkskunst* muzeja v Innsbrucku ter *Zgornjebavarskega muzeja na prostem* pri Grossweilu v Nemčiji blizu avstrijske meje in Innsbrucka, kjer so nam prijazni kolegi omogočili tudi pogled v depoje.

Tita Porenta

POROČILO O DELU KUSTODINJE ZA ETNOLOGIJO V TRŽIŠKEM MUZEJU V LETU 1996

Razstavna dejavnost

1. V letu 1996 sem imela v okviru prireditev za šušarsko nedeljo manjšo priložnostno razstavo z naslovom *Obutvena kultura 15. in 16. stoletja*. Na ogled je bila v razstavni rotundi Abanke v Tržiču od 30. avgusta do 27. septembra. Tehnične in finančne možnosti za izvedbo sicer vsebinsko obsežne razstave so bile skromne, zato je bila postavitev mišljena bolj kot predstavitev gradiva za kasnejšo stalno zbirko v muzeju. Predstavila sem le fotokopije izbrane obutve in fresk ter drugih, predvsem arhivskih virov za preučevanje obutvene kulture v 15. in 16. stoletju ter jih opremila z zelo splošnimi in poljudnimi komentarji. Ob razstavi je bila tiskana tudi zloženka.

Razstava je bila vsebinsko razdeljena na tri sklope:

- pregled obutvene kulture v Evropi v omenjenem času;
- pregled virov za preučevanje obutve na Slovenskem v 15. in 16. stoletju;
- poskus opredelitve vrst obutve in stanja čevljarstva v Tržiču v času preraščanja prvotne naselbine v trg.

Pregledala sem že obstoječo izbrano tujo (muzejski katalogi tujih čevljarstev

muzejev in zbirk v Evropi) in domačo literaturo (predvsem izpod peresa Angelosa Baša, monografije srednjeveških fresk) in dosegljive arhivske vire v Zgodovinskem arhivu v Ljubljani. Za poglobljeno študijo me čaka še delo v drugih arhivskih institucijah in katalogih zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine ter muzejev.

2. V času gregorjevega (od 10. do 15. marca) so bile v spodnjih prostorih Kurnikove hiše na ogled *gregorjeve hišice*, izdelki učencev tržiških osnovnih šol.

Nove pridobitve

Predstavitev novih pridobitev v letu 1996 v Tržiškem muzeju velja le za čevljarstvo zbirko, za katero sem zadolžena. Pridobila sem 12 muzealij, 8 knjižnih enot, 28 fotografij in 32 negativov.

Med pridobljenimi muzealijami so pomembnejši kosi obutve, ki nam jih je odstopil neki tržiški občan (gre za 2 para drsalk - šeksen, gojarje, natikače in galoše), troje vrst mavčnih škornjev, ki so nam jih naredili v mavčarni Kranj, in ena pustna lutka iz Osnovne šole Bistrica.

Fotografije so posnetki s prireditve na gregorjevo v Železnikih v letu 1996, že omenjene razstave *Obutvena kultura 15. in 16. stoletja* v Abanki v Tržiču, strokovne ekskurzije v Offenbachu in modne revije izdelkov dijakov Srednje tekstilne, gumarske in obutvene šole v Kranju.

Pridobila sem tudi diapozitiv čevljarstev delavnice v našem muzeju s prizgano lučjo *na gauge* avtorja Božidarja Šinkovca iz Tržiča, ki spada med redke tovrstne posnetke.

V zbirko knjig, katalogov, zloženek, člankov in drugega pisnega gradiva v zvezi s čevljarstvom sem uvrstila 8 muzejskih katalogov, ki sem jih dobila v *Deutsches Leder- und Schuhmuseum* v Offenbachu.

Z urejanjem in dokumentiranjem posameznih zbirk znotraj čevljarstva si sicer prizadevam vzpostaviti neko sprejemljivo zbiralno politiko. Ta je usmerjena v prvi vrsti tematsko v zbiranje čevljarstev dediščine Tržiča in Slovenije, v drugi vrsti po ključu klasifikacije zbiram "manjkajoče" eksponate, npr. vrste čevljarstva orodja, kopit, žebličkov, strojev itd., v naslednjih letih pa bom poskusila stalno zbirko popestriti še z raznimi prizori iz življenja in dela čevljarjev ter na čevljarstvo vezanih delavcev, npr. vrste delavnic, prizor iz cehovskega *herberga* itd. Posebna skrb velja zbiranju čevljarstev industrijske dediščine. V želji po "teritorialni" širitvi naše